

18. MARTS 2022

FUNDAMENT FOR EN GOD
AUTISMEVENLIG INDSATS FOR
FØRSKOLE OG SKOLEBØRN

KATHE JOHANSEN
LANDSFORENINGEN ATISME
Banestrøget 19, 2630 Høje Tåstrup

Indhold

Fundament for en god autismevenlig indsats:.....	2
Der er store ønsker til de mellemmenneskelige kompetencer hos personalet.....	3
Inklusion	4
NEST - Melleform	4
Landsforeningen Autisme er bekymrede for, at det ikke er NEST som ovenfor beskrevet man vil benytte i melleformer i kommunerne, men evt. sætte 2 lærer ordninger på – den ene på studentermedhjælper sats, ingen supervision til lærere og forældre, blandet elevgruppe af dem som har mistrivsel mv.	5
Landsforeningen Autisme oplever at melleformer ofte i kommunerne er en mulighed for at undgå at sende et barn i specialskolen og dermed koste mindre end ved visitation til et specialtilbud. Melleformer må ikke blive en spareøvelse.	5
Dagbehandlingsskoler – et alternativ til specialskolerne.....	6
Online undervisning.....	6
Inddrag forældrene perspektiv.....	6
Ønsker til handling fra BUVM:.....	7

Fundament for en god autismevenlig indsats:

Autisme er en livslang tilstand, og prognosen er bedre jo tidligere diagnosen bliver stillet og der findes de rette rammer til barnet.

Mange siger, at der er for stort fokus på udredning og diagnoser. Landsforeningen Autisme vurderer, at der er for lidt fokus på tidlig udredning. Landsforeningen Autisme er bekymrede for, at man tror autisme går væk ved at ignorere udredning. Landsforeningen Autisme oplever at prævalenstallet for Autisme er stigende.

Mange spørger Landsforeningen Autisme, hvad der ligger til grund for denne stigning. Det findes der ikke et entydigt svar på. Men gennem de sidste snart 15 år, i perioden hvor diagnosen er set stærkt stigende, er der sket mange ændringer i hverdagen.

Meget går i dag hurtigere end for 15 år siden. Man skal som menneske være omstillingsparat og fleksibel og til rådighed. Dette både på arbejdet og i fritiden.

I vores daginstitutioner har vi skruet ned for pædagoger, og skruet op for dokumentation.

Samtidig har vi indført normer for, hvornår et barn klarer sig som forventet. Vi ser derfor ret tidligt at nogle børn skiller sig ud fra medianen, både over og under.

Forslag:

Tidlig screening

I Norge sætter man ind gennem sundhedsplejen, psykologer og pædagogisk personale allerede i 2-3-årsalderen. Der findes mange screeningsværktøjer i verden, som man med fordel vil kunne tage i brug igennem sundhedsplejen og gennem dagtilbuddet. Det er skemaer med 40 spørgsmål, som indikerer ret tydeligt, om der skal sættes gang i yderligere udredning.

Støttetimer i dagtilbud

Disse screeninger vil medvirke til at opdage mange børn med autisme på et tidspunkt, hvor man gennem yderligere støtte i dagtilbuddet, kan sætte trygge rammer for barnet så det ikke udvikler angst og depression af ikke at kunne følge med de jævnaldrende børn.

Samtidig er der i screeningerne fokus på det sensoriske system, som for mange børn med autisme er med til at belaste nervesystemet, så man har sværere ved at være i sociale situationer. Ved at opdage barnet med autisme i tide, kan man opbygge barnets robusthed og sociale formåen i den kontekst som barnet med autisme har brug for.

Henvielse til udredning gennem egen læge

Med screeningsværktøjet bliver det muligt at henvise til udredning gennem egen læge, som med fordel kan beskrive barnets adfærd og karakteristika til psykiatrien. (Det vil aflaste PPR i kommunerne)

Gode rammer for autismevenlig skolegang – der er mange kombinationer

Når det er konstateret at et barn mistrives i dennes aktuelle kontekst, og der er mistanke om

autisme, eller diagnosen er stillet, er der en række rammer som vil medvirke til at barnet vokser op til et kvalitetsfuldt voksenliv der giver mening.

Fysiske rammer

De fysiske rammer er de lette, og konkrete. Omgivelserne skal være rolige og forudsigelige.

Det vil sige at det er svært at lave autismevenlige rammer på en storskole med 1000 elever. Det er også svært at skulle gennem for mange uforudsigelige gange og fællesarealer før man kommer til sin klasse.

I selve klassen kan man have mange fysiske rammer. Der kan være afskærmning, fokus på hvordan klassen vender i forhold til vinduer og døre, dette i forhold til sensoriske stimuli osv.

Fokus på at der ikke skal være for mange personer fysisk at forholde sig til.

Lokalerne skal være konsistente og forudsigelige, det nytter ikke at flytte rundt på pladser og indretning i utide og uvarslet.

Ønskelige fysiske rammer (listen er ikke udtømmende):

- Fysiske lokation må maks. have 10-16 elever, kan ikke tåle storskole
- Fast klasselokale – 6-8 elever i samme klasse, screenet til at passe sammen kognitivt
- Fast personale (maks. 4 stk.)
- Fast struktur på skema
- Fast struktur på frikvarter (afgrænset område som er forudsigeligt og roligt og fastlagte aktiviteter)
- Undgå så vidt muligt testning – hvis det ikke kan undgås, bør der laves individuel forventningsafstemning med det enkelte barn, at det er ok der er forskel i resultater mv

Der er store ønsker til de mellem menneskelige kompetencer hos personalet

Autisme er et neurobiologisk handicap, og det betyder at det er usynligt, hvad der er brug for hjælp til, hos det enkelte barn med autisme.

Det kræver at det personale, pædagoger og lærere, som arbejder med børn med autisme, har de rigtige forudsætninger for at kunne udvikle og kompensere.

Til fysiske handicaps kan vi bygge ramper, lave brede døre mv. Når det er kognitive handicaps, er det fagpersonerne der er børnenes køreramper.

Det kræver kompetencer som:

- Man som menneske er rummelig og har gode relations evner
- At man kan skabe ro, struktur og forudsigelighed
- At man kan inddrage og spørge autisterne og høre hvad deres erfaring og ønsker er.
- At man sætter sig ind i teknologi og vil benytte hjælpemidler for dem som har behov, selvom det stiller krav til egen performance som lærer. Det kunne være omkring lyd i klassen, - afstanden fra læren har impact på læring. Evt. kunne læren bære mikrofon og eleverne bære hørerelefoner med støjreduktion. Dette vil kunne reducere stimuli i det åbne rum og stor grad af læring.

- At man som menneske vil benytte sig af den erfaring det autistiske barn har med i bagagen, at man går nysgerrigt til værks.
- At man har en høj faglig viden om autisme
- At man gennem sin autismefaglighed ved, at ikke 2 mennesker med autisme er ens, og derfor kan man ikke lave en generel undervisning og dannelse.
- Åben for alternative undervisningsmetoder. Det kan være en fordel at benytte online undervisning, både for børn hjemmefra, men også som undervisning i skolen. Mange med autisme har svært ved tavle undervisning, og kan have lettere ved at tilgå undervisning gennem online forløb med støtte fra lærere eller pædagoger i klassen. Omvendt vil nogle børn med autisme have brug for praksisundervisning.

For at personalet har de rette rammer og forudsætninger for at arbejde med børn med autisme, kræver det at skoleledelse og skoleforvaltningen har viden om autisme, således lærernes faglighed ikke sættes over styr.

Mange lærere ved godt hvad der skal til, men begrænses i fagligheden af, at der skal for mange børn ind i klasserne, hvor der ofte er for få kvadratmeter. Børnene blandes uden hensyntagen til om de passer sammen kognitivt og i forhold til om læren har en mulighed for at lave differentieret undervisning for alles bedste.

Hensynet til det økonomiske råderum opleves af Landsforeningen Autisme at være medvirkende til at sænke kvaliteten i undervisningen og dannelsen i grundskolen. (samlebetegnelse for almen, specialklasse og specialskole)

Inklusion

I forhold til inklusion, som nogle børn med autisme kan deltage i, er det en god idé at forberede de neurotypiske børn i klassen om autismediagnosen.

Forslag:

- Almene elever bør undervises af andre autisme elever – peer tankegang ift. Forståelse for andre autister – I Holbæk er der lige nu et frikommuneforsøg, hvor Silke fra Autisme Ungdom er PEER på nyt tiltag i 0 klasse – og autismevenlige rammer

NEST - Melleform

NEST-modellen sikres økonomisk af, at klassestørrelse udvides med alderen. Således er der i 0. klasse er 4 børn med Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF), og 12 børn som ikke har ASF. Det vil sige 16 børn i alt i én Nest klasse.

Til sammenligning er der fra 6. til 9. klasse 6 børn med ASF, og 18 børn uden ASF. Det vil sige 24 børn i alt i én Nest klasse.

Landsforeningen Autisme anbefaler at hvis man benytter NEST, skal det være den helt korrekte udgave fra Katrinebjergskolen, med autismefagligt personale. **Samtidig vil Landsforeningen Autisme ikke anbefale at man at hæver klassekvotienten fra 4 årgang.**

Forudsætningerne for vellykket inklusion, som det ses med den indsats, der gives fra 0.-3. klasse på Katrineskolen, er forbundet med en stor investering, som viser at have effekt. **Der mangler evidens for efterfølgende skoleår, hvor der tilføres flere elever til klasserne.**

Der sker generelt en stor forandring i Pensum og læreplaner fra 3. klasse, hvor det på almenområdet forventes, at eleverne kan disponere over lektier, lave fremlæggelser, analysere tekster mv. Det forventes også, at man socialt selv tager meget mere ansvar, og at man selv kan regne adfærd ud. Samtidig begynder børnene at ændre sig. Nogen bliver tidligt teenagere, og den læring man har med fra indskolingen socialt, skal indlæres på ny. Det er rigtig svært - for ikke at sige nærmest umuligt -, når man som autistisk ikke intuitivt ved og kan relevant afkode, hvad der forventes.

Mange autister med normal IQ, har klaret sig igennem indskolingen i almen skolen uden at være blevet "opdaget" som værende autister. Disse børn har klaret sig gennem indskolingen og halvdelen af mellemtrinnet, når de falder sammen af stress. De udbrændes af at være i miljøer, hvor de hele tiden skal tilpasse sig et miljø, der ikke tager hensyn til deres neurologiske struktur. **Der ligger ingen evalueringer af Nest klasser fra 5. klasses trin og op. Dette er hensigtsmæssigt at få data på, førend man indfører nest lignende mellemformer i hele almen grundskoleområdet.**

Når man ikke har været inkluderet i en Nest klasse fra 0. klasse, vil det være for svært at skulle indgå som 1/16 del af en Nest klasse. Når man er "faldet", vil der være flere komorbiditeter (red: tilskrevne psykiske belastningsreaktioner), der skal tages hensyn til i dagligdagen. Mange børn i denne situation har derfor udtalt brug for at komme på dagbeholdings skole.

Hvis man ser på NEST, er det en skoleform med få elever i klassen (maks. 16, heraf 4 med autisme), Højt uddannet personale med autisemefaglig specialviden, 2 lærer ordninger, ugentlig supervision til lærerteams, hver 14 dag supervision til forældre sammen med læreteam og struktur og autisमेvenlig undervisning. Så er man på rette vej, men det koster mange penge.

Landsforeningen Autisme er bekymrede for, at det ikke er NEST som ovenfor beskrevet man vil benytte i mellemformer i kommunerne, men evt. sætte 2 lærer ordninger på – den ene på studentermedhjælper sats, ingen supervision til lærere og forældre, blandet elevgruppe af dem som har mistrivsel mv. Vi hører allerede nu om at til "2 lærerordninger" får udvalgte lærere 3 dages kursus og efterfølgende skal hjem og oplære resten af teamet. Det er useriøst!

Landsforeningen Autisme oplever at mellemformer ofte i kommunerne er en mulighed for at undgå at sende et barn i specialskolen og dermed koste mindre end ved visitation til et specialtilbud. Mellemformer må ikke blive en spareøvelse.

Derimod mener vi i Landsforeningen Autisme at NEST i små kommuner, som har langt til et Specialtilbud, ville kunne give mening, hvis de givne forudsætninger for fysiske rammer og autisemefaguddannet personale er til stede. Med andre ord at økonomien er sikret.

Dagbehandlingsskoler – et alternativ til specialskolerne

I dag er det sådan at mange børn med autisme først opdages i mellemtrinnet eller senere. På dagbehandlingsskolerne samler man de børn op, som er faldet langt ned af at være i Folkeskolen. Der går lang tid før vi får vendt Folkeskolen i Danmark. **Det vil være hensigtsmæssigt, at man i denne periode ville etablere flere dagbehandlingsskoler i hele landet, til at rehabilitere børnene tilbage til fællesskabet igen.**

Landsforeningen Autisme støtter Danske Dagbehandlingsskoler's netværks tiltag om en kvalitetsmodel for området.

Online undervisning

Det er ikke kun i Danmark, vi ser mange børn og unge med autisme, som ikke trives med at gå i skole. I udlandet ses det også, og der forskes i, hvad der ligger til grund for, at det er svært. I Psychology Today, skriver Ph.d., og autoriseret psykolog med speciale i autisme og angst, Marcia Eckerd, en artikel om, at almene skolemiljøer giver børn med autisme PTSD (udgivet 31.8.2021.) Her fortæller nu voksne autister om deres oplevelser i grundskolen.

Men der er ingen tvivl om at vi skal stille undervisning til rådighed for de mange børn som ikke trives, og som er hjemme med ufrivilligt skolefravær.

Online undervisning kan for nogle børn være vejen tilbage til fællesskabet.

Der er forskning med robotter i skolen, hvor barnet deltager i klassen fysisk med robotten, men er hjemme hos sig selv i rolige og forudsigelige omgivelser. På denne måde er barnet stadig en del af fællesskabet.

Derudover har LEGO Fonden et forløb for børn med autisme, hvor man gennem bygning af Lego lærer forskellige sociale kompetencer. Brick by brick programmet kan I læse mere om her: [LEGO FONDEN GÅR SAMMEN MED DEN SOCIALE VIRKSOMHED PLAY INCLUDED™ OM AT STYRKE OG SKALERE LEGO® LEGENDE LÆRINGSPROGRAM FOR NEURODIVERSE BØRN - About us - LEGO.com DK](#)

Inddrag forældrenes perspektiv

Dette kan evt. gøres gennem responsivt forældresamarbejde, kontakt Gro Emmertsen Lund for yderligere informationer og cases.

Responsivt forældresamarbejde udspringer af Forældres og elevs formelle og juridiske rettigheder:

- Retten til at blive hørt/lyttet til
- Retten til inddragelse og medbestemmelse
- Retten til at kende til sine rettigheder, herunder klagemuligheder
- Retten til tilpasset undervisning med reel undervisningsadgang og udbytte, herunder sygeundervisning, støtte, m.m.
- Relationel etik: Anerkendende antagelser om alle familier, forældre og børn

- Retten til at blive mødt med positive forventninger og tilbudt positioner, hvorfra man som familie/forældre rent faktisk kan bidrage og samarbejde...
- En pro-aktiv skolekultur, hvor skolens professionelle uddrager læring fra hverdagsbegivenheder og bruger elev-og forældreperspektiver til praksisudvikling

Ønsker til handling fra BUVM:

- National beredskabs- og handlingsplan for børn med autisme som har skolefravær
- National handlingsplan for mellemformer og inklusion
- Specialeplan på skoleområdet, der mangler både tilbud til Autister med høj, normal og nedsat begavelse.